

Socialdepartementet

**Handslaget – en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges
Kommuner och Landsting om att stärka barnets rättigheter**

Bakgrund

Det är i kommuner och landsting som de flesta verksamheter som rör barn finns. Det är också där beslut fattas som har direkt inverkan på barns vardag och deras livssituation. Beslutsfattare och olika yrkesgrupper måste ha kunskap om barns levnadsvillkor och om hur barnets rättigheter ska omsättas i beslut och åtgärder som rör barn och följa upp sådana beslut och åtgärder ur ett barnrättsperspektiv. Samverkan mellan olika aktörer och verksamheter i frågor som rör barn är särskilt viktig i kommuner och landsting för att kunna säkerställa de rättigheter som varje barn har. För att öka kunskapen om barnets rättigheter och om hur barnkonventionen kan tillämpas är det också viktigt med samordning och samverkan mellan staten och den kommunala sektorn.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är en intresseorganisation för kommuner och landsting och har ett tydligt mandat att driva medlemmarnas intressen och erbjuda dem stöd och service. SKL har därför en mycket viktig roll i arbetet med barnets rättigheter. Syftet med överenskommelsen är att intensifiera och utveckla arbetet med barnets rättigheter utifrån barnkonventionen i kommuner och landsting.

Regeringens förslag till strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige

Regeringen har i sin proposition Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) föreslagit en strategi bestående av ett antal principer som uttrycker grundläggande förutsättningar för att stärka barnets rättigheter. Principerna utgår från de mänskliga rättigheter som varje barn upp till 18 år ska tillförsäkras enligt internationella överenskommelser, särskilt de åtaganden som följer av barnkonventionen. Avsikten är att strategin ska vara en utgångspunkt för

offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå som i sina verksamheter ska säkerställa barnets rättigheter. Den vänder sig således till riksdag, regering, statliga myndigheter, landsting och kommuner.

Regeringens förslag till strategi innehåller följande principer:

1. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
4. Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
5. Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Överenskommelse

Överenskommelsen omfattar följande delar som genomförs i etapper under åren 2010–2013. Utgångspunkten är att arbetet ska vara långsiktigt och hållbart.

Kartläggning

SKL ska genomföra en kartläggning som syftar till att få kunskap om behov och efterfrågan av fortbildning och andra stödinsatser om barnkonventionen och dess tillämpning i olika verksamheter. Kartläggningen ska genomföras i samråd med Barnombudsmannen.

Resultaten av kartläggningen ska sammanställas i en rapport som lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 december 2010.

Framtagande av handlingsplan

Utifrån kartläggningen ska SKL ta fram en handlingsplan för hur barnets rättigheter kan stärkas i kommuners och landstings verksamheter. Förutsatt att riksdagen godkänner den av regeringen föreslagna strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) ska den vara utgångspunkt i framtagandet av handlingsplanen. Handlingsplanen ska innehålla förslag på åtgärder. Åtgärderna ska bland annat syfta till att åstadkomma förändringar i kommuners och landstings metoder och arbetssätt för att stärka barnets rättigheter, exempelvis genom pilotverksamheter. Åtgärderna ska vara av en långsiktig karaktär och syfta till att integreras i den ordinarie verksamheten. Handlingsplanen ska tas fram i samråd med Barnombudsmannen.

Handlingsplanen ska överlämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 maj 2011.

Genomförande av handlingsplan

SKL och Regeringskansliet (Socialdepartementet) ska samråda om vilka åtgärder som ska genomföras inom ramen för finansieringen av överenskommelsen. I detta sammanhang ska deltagande kommuners och landstings egna insatser beaktas. Åtgärderna i handlingsplanen ska genomföras under åren 2011 – 2013. Under genomförandet av handlingsplanen ska SKL, Barnombudsmannen och Regeringskansliet (Socialdepartementet) löpande stämna av arbetet.

Uppföljning av åtgärder som genomförts inom handlingsplanen

SKL ska följa upp de åtgärder i handlingsplanen som har genomförts och lämna en samlad bedömning i en rapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 november 2013.

Sprida material från Barnombudsmannen

Regeringen avser att ge Barnombudsmannen i uppdrag att ta fram ett material om barnets rättigheter som riktar sig till föräldrar och blivande föräldrar. Materialet ska ha ett särskilt fokus på relationen mellan barn och föräldrar. SKL ska sprida detta informationsmaterial till mödra- och barnavårdscentraler.

Finansiering

Regeringen avsätter 8 000 000 kronor att användas i enlighet med denna överenskommelse. Av medlen får högst 800 000 kronor användas till att genomföra kartläggningen, upprätta en handlingsplan och att sprida materialet enligt ovan. Återstående 7 200 000 kronor får användas till genomförande av åtgärder i handlingsplanen. SKL ska samråda med Regeringskansliet (Socialdepartementet) om vilka åtgärder som ska genomföras inom ramen för finansieringen av överenskommelsen. Samråd ska även ske med Barnombudsmannen.

Samråd

SKL ska inför överenskommelsens genomförande inrätta en styrgrupp bestående av representanter från SKL, Socialdepartementet och Barnombudsmannen. Styrgruppen ska samråda kring projektplan omfattande tidsplan och avstämningstillfällen.

Stockholm den 23 juni 2010

För regeringen genom
Socialdepartementet

För Sveriges Kommuner och
Landsting